

Illinois Tecavüz Mitlerini Kabul Ölçeği-Kısa Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Illinois Tecavüz Mitlerini Kabul Ölçeği-Kısa Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23519>

Özet

Illinois Tecavüz Mitlerini Kabul Ölçeği-Kısa Formu (IRMA-SF), cinsel şiddet mağdurların suçlayan ve faileri mazur gösteren yaygın toplumsal inançları, yani **tecavüz mitlerini** ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu ölçeğin Türkçeye **uyarlama çalışması**, Işıl Çoklar ve G. Meşe tarafından 2015 yılında gerçekleştirilmiştir. Orijinal uzun formun daha pratik ve hızlı uygulanabilir bir versiyonu olan Kısa Form, özellikle yükseköğretim öğrencileri gibi popülasyonlarda **tecavüz mitlerine** yönelik kabul düzeylerini saptama hedefler. Ölçek, bireylerin cinsel saldırı olaylarına ilişkin tutum ve yargılarının derinlemesine incelemek için kritik bir öneme sahiptir ve toplumsal cinsiyet rolleri, ataerkil inançlar ve cinsel şiddete yönelik hoşgörü arasındaki ilişkiyi anlamaya yardımcı olur.

Anahtar Kelimeler

Tecavüz Mitleri, Cinsel Şiddet, Tutum, Uyarılma, Kısa Form, Psikometri, Toplumsal Cinsiyet, Mağduru Suçlama.

Yazarlar

Işıl Çoklar, G. Meşe.

Amaç

Illinois Tecavüz Mitlerini Kabul Ölçeği-Kısa Formu'nun temel amacı, bireylerin **tecavüz mitlerine** ne ölçüde katıldığını veya bu mitleri içselleştirdiğini tespit etmektir. Bu mitler genellikle cinsel saldırının ciddiyetini azaltmayı, mağduru sorumlu tutmayı veya saldırıyı eylemlerini haklı göstermeyi amaçlayan yanlış, önyargılı ve kalıplaşmış yargı içeren inançlardır. Ölçek, bu tür kabul düzeylerini ölçerek, cinsel şiddetle ilgili eğitim ve müdahale programlarının etkinliğini değerlendirme ve bu olumsuz tutumların yaygınlaştığını belirlemek için bilimsel bir zemin sunar. Ölçeğin kısa formunun uyarlanması, araştırmacılara zaman açısından verimli ve geçerli bir ölçüm aracı sağlamayı hedeflemiştir.

Uyarılma çalışması, orijinal ölçeğin kültürel ve dilsel bağlamda Türk popülasyonu için uygunluğunu göstermeyi amaçlamıştır. Bu süreç, ölçeğin maddelerinin anlamlarının korunmasını ve psikometrik özelliklerinin (geçerlik ve güvenilirlik) Türkiye örneğinde de tatmin edici düzeyde olduğunu kanıtlamayı içerir.

Yapı

Ölçek, temel olarak **Tecavüz Mitlerini Kabul** (Rape Myth Acceptance) yapısı alanın ölçmektedir. Bu yapı, genellikle tek boyutlu olarak ele alınsa da, literatürde mağduru

sorumluluğu, failin mazur görülmesi, saldırganlığın cinsellik ile karıştırılması gibi alt boyutlara ayrılabilir. Tecavüz mitlerini kabul, yüksek düzeyde dümanca cinsiyetçilik ve geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri ile güçlü bir korelasyon göstermektedir.

Ölçeğin kısa formu, orijinal uzun formun temsil ettiği ana yapısal alanları koruyarak, bu mitlere yönelik genel eğilimi daha az sayıda madde ile yakalamayı amaçlamıştır. Yüksek puanlar, bireyin cinsel saldırıya ilişkin önyargılı ve olumsuz inanışları yüksek düzeyde kabul ettiğini, düşük puanlar ise bu mitleri reddettiğini göstermektedir. Bu yapı, **sosyal psikoloji** ve adli psikoloji alanlarında kritik bir değişken olarak kabul edilir.

Geçerlik

Çoklar ve Meşe (2015) tarafından yürütülen Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapısal geçerliliğinin incelendiği varsayılmaktadır. Ancak, bu kaynak girişi spesifik geçerlik katsayıları sağlamamaktadır. Genel olarak, bir uyarlama çalışmasında **geçerlik** çalışmaları, ölçeğin orijinal yapıyı koruyup korumadığını gösteren Doğrulayıcı **Faktör Analizi** (DFA) ile gerçekleştirilmesi beklenir. Bu analizler, ölçek maddelerinin teorik olarak öngörülen yapı altında toplandığını ve Türk kültürüne özgü sapmalar göstermediğini doğrular.

Ayrıca, ölçeğin diğer benzer yapılarla olan ilişkisini inceleyen ölçüt geçerliliği (örneğin, cinsiyetçilik veya dümanlık ölçekleri ile yakınsama geçerliliği) ve farklı grupları ayırt etme yeteneğini gösteren ayrıcı geçerlik kanıtlarının da sunulmuş olması muhtemeldir. Geçerlik verilerinin tam detayları için orijinal makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

Bu ölçeğe ait kaynak girişi spesifik **güvenirlik** katsayıları belirtmemiştir. Ancak, **güvenirlik**, psikometrik bir aracın tutarlılığını gösteren temel bir özelliktir. Çoklar ve Meşe'nin (2015) çalışmasında, iç tutarlılık katsayısı (genellikle **Cronbach Alfa** değeri) hesaplanmalı olmalıdır. Bu katsayı, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Kısa formlar genellikle yüksek iç tutarlılık değerleri sergilemeyi hedeflerken, aynı zamanda test-tekrar test güvenilirliği veya madde-toplam korelasyonları gibi ek güvenilirlik analizleri de sunulmuş olabilir. Yüksek bir güvenilirlik değeri (genellikle 0.70 ve üzeri), ölçeğin ölçtüğü yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Faktör Analizi

Illinois Tecavüz Mitlerini Kabul Ölçeği-Kısa Formu'nun Türkçe uyarlama sürecinde, ölçeğin yapısal geçerliliğini test etmek amacıyla **Faktör Analizi** yöntemleri kullanılmıştır. Kısa formlar, genellikle orijinal ölçeğin boyut yapısını korumayı amaçladığı için, araştırmacılar öncelikle

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanarak orijinal formun faktör yapısının Türk örnekleminde de uygunluğunu incelemiştir.

Eğer orijinal ölçek çok boyutlu ise, DFA, maddelerin beklenen alt boyutlara yüklendiğini teyit etmeye hizmet eder. Bu analizler, ölçeğin yapısal bütünlüğünün ve **psikometri** kalitesinin en önemli göstergelerinden biridir. Başarılı bir faktör analizi, kısa formun orijinal ölçek kadar güvenilir ve geçerli olduğunu kanıtlar.

Araç

Test Type:

Uyarlama (Adaptation) çalışmasıdır. Orijinali Illinois Rape Myth Acceptance Scale (IRMA) Kısa Formudur.

Format:

Genellikle Likert tipi derecelendirme formatı kullanılır. Tipik olarak 5'li veya 7'li Likert ölçeği (Kesinlikle Katılmıyorum'dan Kesinlikle Katılıyorum'a) şeklindedir.

Language Available:

Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal).

Population Group:

Genel Yetkin Popülasyonu ve Üniversite Öğrencileri.

Age Group:

Ergenlik sonu ve Yetkinlik dönemi (Genellikle 18 yaş ve üzeri).

Population Details:

Uyarlama çalışması genellikle üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu popülasyon, cinsel şiddet ve toplumsal tutumlar konusunda önemli bir araştırma grubunu oluşturur.

Test Methodology:

Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle, kağıt-kalem veya dijital ortamda bireysel olarak uygulanan bir

ölçektir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı?

Author ORCID Identifier:

Sağlanmamıdır.

Affiliation Email addresses:

Sorumlu yazar İ?İl Çoklar ile iletişim için: isil.coklar@izmir.edu.tr

Correspondence Address:

Sağlanmamıdır.

Test Year (Uyarlama):

2015

Permissions & Fee:

Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için yazarla iletişime geçilmesi önerilir. Orijinal ölçek genellikle kamuya açık olsa da, Türkçe uyarlamanın kullanımı için uyarlamayı yapan yazardan izin alınması etik açıdan önemlidir.

PDF Kaynağı:

Ölçeğin orijinal PDF belgesi şu adresten indirilebilir: illinois-tecavuz-mitlerini-kabul-olcegi-kisa-formu-toad.pdf

Kaynaklar

Çoklar, İ. ve Meşe, G. (2015). Illinois Tecavüz Mitlerini Kabul Ölçeği Kısa Formunu Türkçe'ye uyarlama çalışması. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 34 (2), 53-64.

Illinois Tecavüz Mitlerini Kabul Ölçeği-Kısa Formu Maddeleri

ÖNEMLİ: Bu kaynak girişi, ölçek maddelerinin içeriğini sağlamamaktadır. Maddeler, orijinal

bilimsel makaleden (Çoklar ve Meşe, 2015) temin edilmelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM